

якої в поняття включаються взаємопов'язані та взаємообумовлені явища, а саме: 1) конкретна ситуація дійсності, тобто реальна дія (бездіяльність) чи подія; 2) їх правова конструкція, яка відображена в системі законодавчих актів чи/або інших соціальних регуляторів.

Література

1. Пленюк М. Д. Юридичні факти в механізмі цивільно-правового регулювання зобов'язань / М. Д. Пленюк // Вісник Національної академії правових наук України. – 2017. – № 2. – С. 120–129.

2. Пленюк М. Д. Роль юридичних фактів у цивільно-правових зобов'язаннях / М. Д. Пленюк // Приватне право і підприємництво. – 2016. – Вип. 16. – С. 99–103.

3. Кузнєцова Н. С. Вдосконалення механізму правового регулювання цивільних відносин в Україні // Актуальні проблеми цивільного, житлового та сімейного законодавства: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті В. П. Маслова, 25 лют. – 2011 р. Харків, 2011. – С 152–154.

УДК 347.61 (043.2)

Зуєва В. О., к.політ.н., доцент,
Вишновецький А. В., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРИНЦИП РІВНОСТІ УЧАСНИКІВ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН У СИСТЕМІ ПРИНЦИПІВ СІМЕЙНОГО ПРАВА

Принципи сімейного права являють собою вихідні, основні положення, що виражають сутність сімейного права як специфічного регулятора шлюбно-сімейних відносин. До виявлення системи принципів сімейного права і аналізу їх змісту звертались і звертаються багато вчених: як у радянський період розвитку сімейного права, так і в даний час.

Закріплення у ст. 7 СК України [1] загальних засад регулювання сімейних відносин має важливе науково-практичне значення. Незважаючи на це, єдиного підходу до визначення переліку основних засад сімейного законодавства в сімейно-правовій літературі до сьогодні не сформувався. Кожен дослідник принципів сімейного права використовує свій, авторський підхід. Водночас принцип рівності учасників сімейних відносин, закріплений у ст. 21 Конституції України, частинах 5, 6 ст. 7 СК України, визнається всіма дослідниками, інколи називаючи його принципом рівності прав подружжя в сім'ї.

У частині 5 ст. 7 СК України закріплено, що учасник сімейних відносин не може мати привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, статі, політичних, релігійних та інших переконань, етнічного та

соціального походження, матеріального стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками. Згідно з ч. 6 ст. 7 СК України жінка та чоловік мають рівні права і обов'язки у сімейних відносинах, шлюбі та сім'ї.

Для порівняння зазначимо, що для мусульманського сімейного права характерний диференційований підхід до поняття рівності чоловіка і жінки. В шаріаті закладене поняття «рівної гідності і різних прав і обов'язків». Тобто чоловік і жінка визнаються ісламом рівними у своїй гідності перед Богом, визнаються повноцінними особистостями, які взаємно доповнюють одна одну. Проте з причини різної їхньої біологічної і психічної сутності права і обов'язки у них, з точки зору мусульманського права, також повинні бути різними.

Щодо принципу рівності учасників сімейних відносин показовим є рішення Європейського Суду з прав людини у справі *Unal Tekeli v. Turkey* від 16 листопада 2004 року [2, с. 64-66]. Так, після одруження заявниця взяла прізвище свого чоловіка. Але оскільки у професійному середовищі вона була відома за своїм дівочим прізвищем (заявниця вже тоді працювала юристом), вона продовжувала використовувати його перед своїм новим прізвищем, хоча існувала заборона використовувати обидва прізвища на офіційних документах.

У 1995 р. заяву заявниці про використання лише її дівочого прізвища було відхилено судом першої інстанції на підставі того, що відповідно до Цивільного кодексу Туреччини заміжні жінки повинні використовувати прізвища їх чоловіків протягом заміжжя.

Законодавство було змінено у 1997 р.: заміжнім жінкам було дозволено додавати їх дівочі прізвища перед прізвищами своїх чоловіків, але не використовувати лише дівоче прізвище. Втім, заявниця продовжувала домагатися можливості носити лише своє дівоче прізвище. Заявниця стверджувала, що відмова національних судів дозволити їй залишити своє дівоче прізвище є несправедливим втручанням у її право на повагу до приватного життя. Посилаючись на ст. 14 Конвенції, взяту у поєднанні зі ст. 8 Конвенції, заявниця також вказувала на те, що стосовно неї мала місце дискримінація, оскільки згідно з національним законодавством одружені чоловіки, на відміну від заміжніх жінок, не обмежені у можливості зберігати прізвище своїх батьків після одруження.

Суд визнав, що відсутність у заміжніх жінок можливості зберегти своє дівоче прізвище після одруження порівняно з тим, що одружені чоловіки мають таке право, безумовно становить «відмінність у ставленні» за ознакою статі до людей, які перебувають в аналогічних ситуаціях.

Щодо питання про те, чи можна вважати таку відмінність у ставленні виправданою, Суд зауважив, що досягнення рівності між статями є пріоритетною метою держав-учасниць Ради Європи. Він нагадав, що у двох своїх резолюціях, ухвалених у 1978 і 1985 роках, Комітет Міністрів

Ради Європи закликав держави-учасниці ліквідувати будь-яку дискримінацію за ознакою статі щодо можливості людини вибрати прізвище.

Суд відзначив, що на сьогодні серед держав-учасниць Ради Європи наявний консенсус у питанні вибору кожним із подружжя прізвища на рівних засадах. Як видається, лише Туреччина зберігає чинним законодавство, відповідно до якого подружжя зобов'язане обрати прізвище чоловіка як прізвище для своєї новоствореної сім'ї.

Суд не зважив на вирішальний, на думку Уряду, аргумент щодо того, що обрання прізвища чоловіка для новоствореної родини походить з традиції, відповідно до якої єднання подружжя під одним прізвищем свідчить про єднання сім'ї. Суд вважає, що єдність сім'ї може засвідчуватись також обранням для родини дівочого прізвища жінки чи поєднанням родинних прізвищ чоловіка і дружини.

Суд встановив порушення ст. 14 (заборона дискримінації) Конвенції у поєднанні зі ст. 8 (право на повагу до приватного та сімейного життя), вказавши на «відмінне ставлення» за ознакою статі до осіб в аналогічних ситуаціях.

Підсумовуючи вищевикладене, зауважимо, що загалом принцип правової рівності повинен означати неприпустимість встановлення довільних і необґрунтованих відмінностей.

Література

1. Сімейний кодекс України: Закон від 10.01.2002 р. № 2947–III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.

2. Судове вирішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією: збірка кращих практик / Упорядники: Олена Уварова, Марія Ясеновська. – Х.: ФОП Бровін О. В., 2016. – 192 с.

УДК 347.77 (043.2)

Камінська М. О., студентка магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Шуст Н. Б., д.соц.н., професор

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПАРАДИГМИ ЗАКОНОДАВСТВА

Проблема порушення прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет залишалася надзвичайно гострою для України впродовж багатьох років: обсяги поширення нелегального контенту у вітчизняному сегменті мережі постійно зростали, а можливість захисту від онлайн порушень довгий час не мала належної нормативно-правової основи.

З набранням чинності 26 квітня 2017 року Закону України № 1977-